

Laurynas Jacevičius
Vilniaus universitetas,
Filosofijos institutas,
Mokslo ir teorinės filosofijos katedra

Dievo (ne)buvimo reikšmė žmogaus egzistencijai

Amerikiečių filosofas ir teologas Williamas Lane'as Craigas rašo, kad jei Dievo nėra, žmogaus egzistencija neturi nei prasmės, nei vertės, nei tikslo. Kitaip tariant, ji yra absurdiška. Tokį pareiškimą išgirdę šiuolaikiniai ateistai dažnu atveju prieštariauja ir Craigui priekaištuoja, kad jis nesuvokiąs situacijos, mat pastarieji jaučiasi gyvenantys prasmingus, vertingus ir tikslingus gyvenimus. Negi nuo tikėjimo ar netikėjimo Dievu priklauso tai, ar asmens gyvenimas yra absurdiškas? Tačiau neteigiama, kad tik tikintysis gali gyventi prasmingą, vertingą ir tikslingą gyvenimą, bet kad žmogaus egzistencija apskritai tokia gali būti tik tada, jei Dievas yra. Priešingu atveju, nesvarbu, kaip asmuo jaučiasi, kuo tiki ar netiki, jis atsiduria absurdo situacijoje.

Skirtingai nei minėtieji ateistai, ateistiniai (pagal *sartriškąją* klasifikaciją) egzistencializmo srovės atstovai filosofai bedieviškos realybės implikacijas žmogui vertina ne taip pozityviai. Pavyzdžiui, Sartre'o protagonistas „Šleikštulyje“ grumiasi su iki pykinimo slegiančia beprasmiškos realybės našta, o Camus apmąsto bergždžią Sizifo darbą bei kelia savižudybės (kaip galimybės) klausimą. Su mintimi, kad žmogiškoji egzistencija yra beprasmiška, sutiktų ir krikščionys mąstytojai. Žinoma, su viena sąlyga: jeigu nėra Dievo. Tiksliau tariant, ji tokia būtų, jei Jo nebūtų. Tad šitas „jei“ yra esmiškai svarbus. Problema ta, kad šiuolaikinis žmogus Dievo (ne)buvimo ar, kitaip tariant, galutinės realybės sąrangos, klausimo reikšmės dažnu atveju nesupranta, tad jo ir nekelia.

Pranešime pristatysiu Dievo (ne)buvimo klausimo svarbą žmogaus egzistencijai ir trumpai apžvelgsiu minėtus Craigo teiginius bei jiems keliamus prieštaračius. Taip pat, sieksiu atskleisti, kad ateistinių egzistencialistų pateikiamos gairės prasmingam (bent kažkokia prasme) gyvenimui beprasmybės akivaizdoje nėra įtikinančios. Galiausiai, pabandysiu nurodyti apologetikos vietą keliamo klausimo kontekste ir abejingos šiuolaikinio žmogaus būklės įveikoje.